

OKVIRNI SPORAZUM ZA SLIV RIJEKE SAVE

Regional and Environmental center for
Central and Eastern Europe

THE REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER
for Central and Eastern Europe

Istorijski pregled

Okvirni Sporazum:

Uz pomoć Pakta stabilnost za Jugoistočnu Evropu predstavnici četiri priobalske države u slivu rijeke Save, Bosna i Hercegovina(BiH), Republika Hrvatska, Srbija i Crna Gora(SCG) i Republika Slovenija, su započele pregovore u vezi sa uspostavljanjem saradnje u slivu rijeke Save. Kao rezultat tih pregovora 3. decembra 2002.godine potpisan je Okvirni sporazum za sliv rijeke Save od strane Sava zemalja. Jedan od glavnih ciljeva sporazuma je uspostavljanje novog tijela, Međunarodne komisije za sliv rijeke Save koje bi bilo zaduženo za implementaciju sporazuma nakon što stupi na snagu, a imajući u vidu interes i veliki značaj koji rijeka Sava ima za obalske države.

Osnovni cilj uspostavljanja Savskog sporazuma je saradnja strana u sporazumu radi postizanja sljedećih ciljeva:

1. Uspostavljanje međunarodnog režima plovidbe na rijeci Savi i njenim pritokama;
2. Uspostavljanje održivog upravljanja vodama, i
3. Preduzimanje mjera za prevenciju ili smanjivanje rizika, i redukciju ili eliminaciju štetnih posljedica, uključujući one od poplava, rizika od nastanka leda, suša i incidenata vezanih za supstance opasne za vodu .

U skladu postizanja ovih ciljeva, „strane u sporazumu će surađivati u procesu stvaranja i realizacije zajedničkih planova i razvojnih programa u vezi sa rijekom Savom i usaglašavanjem nacionalnih zakonodavstava za zakonodavstvom EU.“

Stupanje na snagu

Nakon što je Okvirni sporazum potpisan, potpisnice su postigle kosenzus u vezi sa sjedištem Savske komisije i složile se da će biti smještena Zagrebu, Hrvatska.

Uzimajući u obzir da je Okvirni sporazum stupio na snagu u decembru 2004. godine, Savska komisija bi trebala biti konstituisana do juna 2005. godine, kada će biti organizovan prvi zvanični sastanak i Privremena komisija zajedno sa radnim grupama i Privremenim Sekretarijatom radi na svim preduslovima i zahtjevima koji bi trebali biti ispunjeni u cilju osnivanja stalne Savske Komisije i njenog Sekretarijata

Procesi uključivanja ključnih interesnih grupa u procesu pregovaranja i implementacije Okvirnog sporazuma basena rijeke Save

Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu(REC), implementira projekat „Savska komisija- Sekretarijat, Pravna pomoć i pomoć interesnim grupama“ koje je finansirala Vlada Sjedinjenih Američkih Država u saradnji sa Booz, Allen and Hamilton(BAH). Jedna od komponenti projekta ima za cilj pružanje pomoći Savskoj komisiji u razvoju i implementaciji strategije koja se odnosi na ključne interesne grupe duž basena rijeke Save.

Međunarodni procesi i modeli koji podržavaju učešće javnosti

Različiti međunarodni pravni instrumenti, uključujući Konvenciju o saradnji na zaštiti i održivoj upotrebi rijeke Dunav, druge UNECE konvencije kao što je Arhuska konvencija, Helsinška konvencija, Espoo konvencija, nekoliko njihovih protokola kao i direktive EU a posebno Okvirna direktiva o vodama(WFD)koja se direktno odnosi na Savski sporazum uključuje zakonske odredbe za učešće javnosti i interesnih grupa i zahtjeva da postoji

ovakva mogućnost. Saglasnošću interesnih grupa, Dunavski model je preporučan kao referentni model za uključivanje javnosti u procese odlučivanja u slivu rijeke Save.

Dunavski proces

Države u slivu rijeke Save su potpisnice i Dunavske konvencije, izuzev Bosne i Hercegovine u kojoj je proces ratifikacije u finalnoj fazi. Bosna i Hercegovina je veoma aktivna u ICPDR programima. Sve države su se obavezale da implementiraju Okvirnu direktivu o vodama u okviru Programa basena Dunava, a bazen rijeke Save je planiran kao pilot projekat za implementaciju Okvirne direktive o vodama(WFD).

ICPDR programi tradicionalno karakterišu učešće javnosti, od samog početka '90-tih mnogobrojne NVO i međunarodne organizacije su pozvane u svojstvu promatrača da uzmu učešće u sastancima i radionicama u organizaciji ICPDR-a i od skora postoje planovi da se ova praksa proširi na što šire učešće interesnih grupa.

ICPDR i Dunavski regionalni projekat redovno dodjeljuju sredstva kako bi pomogli učešće javnosti i NVO kroz razne projekte i grantove.

Nivoi procesa donošenja odluka, aktivnosti, ili pitanja

Informisanje i učešće javnosti može da se odvija na nekoliko različitih nivoa:

- Subregionalni nivo- nivo Savskog sporazuma gdje strane u sporazumu ili potpisnice preduzimaju mjere i donose odluke

- Nacionalni nivo- nivo procesa donošenja odluka gdje nacionalne vlasti imaju odgovornost pri donošenju odluka i preduzimanjem aktivnosti- Lokalni nivo gdje će konkretne aktivnosti biti implementirane u budućnosti uključujući npr.

projekte, investicije koje utiču ili će uticati na lokalnu zajednicu

ICPDR model kao moguć model za učešće javnosti u slivu rijeke Save

ICPDR rukovodi ovim pitanjima na osnovu dokumenata, „Pravni status u vezi sa učešćem i posmatranjem u okviru DRPC“, koji je usvojen 1998. i „detaljni kriterijumi za dodjelu statusa posmatrača“, takođe usvojen 1998. Planirano je da se ovi dokumenti dopune u svjetlu implementacije WFD-a.

ICPDR model je dualan, može da se podnese aplikacija, a i ICPDR može da pozove interesne grupe da prihvate status posmatrača.

Ovim modelom Savska komisija bi trebala da pozove/osigura da predstavnici glavnih NVO-a i mreže NVO-a aktivnih po pitanjima Save budu pozvani da prime status posmatrača. U svakom slučaju, Savski sporazum obuhvata samo 4 države i ima manje međunarodnih/regionalnih NVO(samo DEF/GWEP) su uključene dok je veći broj nacionalnih NVO aktivno na pitanjima Save. Preporučljivo je da se uključe predstavnici nacionalnih NVO i koalicija NVO koje predstavljaju nacionalne NVO. Kao dodatak ključne interesne grupe bi trebalo identifikovati i njihovi predstavnici pozvani.

Sastanci komisije

Sastanci su javni osim ako sporazumne grupe ne odluče drugačije. U vezi sa Savskom komisijom, trenutni nacrt Proceduralnih pravila ima drugačiji pristup. Trenutni nacrt u članu 5 kaže: „Sastanci Savske komisije neće biti otvoreni za javnost, osim ukoliko Savska komisija ne odluči drugačije.“

U slučaju primjene gore pomenutih primjera, proceduralna pravila se moraju izmijeniti i dopustiti prisustvo sastancima..

Dosadašnje aktivnosti

Oktoibar 2004. godine održane su nacionalne konsultacije interesnih grupa Bosne i Hercegovine.

Novembar 2004. godine regionalni skup predstavnika interesnih grupa iz Srbije i Crne Gore, i Bosne i Hercegovine, sa ciljem razmatranja Strategije.

Komisija

Prvi sastanak Savske komisije će biti održan 1. jula u Zagrebu.

Više informacija:

www.rec.org/sava

www.rec.org.ba, www.unece.org/env/pp),

www.icpdr.org.